

Processos Psicològics: Pensament i Llenguatge

Codi: 102603

Crèdits: 9

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2502443 Psicologia	OB	3	2

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Andres Chamarro Luser

Correu electrònic: Andres.Chamarro@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

En cas que l'estudiant tingui dificultats per entendre els enunciats de les proves escrites (examen) en català (p.ex., per ser estudiant d'intercanvi) pot demanar la prova en castellà sempre que ho faci abans de la setmana 4 (per escrit a coord. equip)

Equip docent

Olga Soler Vilageliu

Yago Ramis Laloux

Anna Jordana Casas

Joan Pons Bauzá

Marta Borrueco Carmona

Miquel Torregrossa Álvarez

Tatiana Rovira Faixa

María Inés Caño Melero

Prerequisits

Aquesta assignatura no té prerequisits.

Objectius

Aquesta assignatura té com objectiu introduir l'estudiant a l'estudi del pensament i del llenguatge des d'una perspectiva cognitiva. S'analitzaran les característiques de les tasques cognitives de classificació i estructuració de la informació, del raonament, de la presa de decisions i de la resolució de problemes, també es proporcionaran recursos per a la millora del pensament i s'identificaran mètodes d'intervenció. D'altra banda, s'explicaran els processos cognitius que estan implicats en l'ús del llenguatge en les seves diferents

vessants (comprensió, producció) així com en les seves diferents funcions (comunicació i representació) i es presentaran les diverses perspectives teòriques sobre l'origen (filogenètic i ontogenètic) del llenguatge, així com alguns trastorns del llenguatge rellevants en la discussió sobre aquests marcs teòrics.

Competències

- Analitzar textos científics escrits en llengua anglesa.
- Distingir i relacionar els diferents enfocaments i tradicions teòrics que han contribuït al desenvolupament històric de la psicologia, i conèixer la influència que han tingut en la producció del coneixement i en la pràctica professional.
- Elaborar i redactar informes tècnics sobre els resultats de l'avaluació, la recerca o els serveis sol·licitats.
- Identificar, descriure i relacionar les estructures i els processos involucrats en les funcions psicològiques bàsiques.
- Prendre decisions de manera crítica sobre l'elecció dels diferents mètodes de recerca psicològica, la seva aplicació i la interpretació dels resultats que en deriven.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Treballar en equip.
- Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i descriure els processos de resolució de problemes i presa de decisions.
2. Analitzar textos científics escrits en llengua anglesa.
3. Descriure i valorar críticament els diferents tipus de raonament humà.
4. Distingir els fonaments dels diversos enfocaments en l'estudi de la creativitat i la resolució de problemes i classificar les estratègies de resolució de problemes d'acord amb aquests enfocaments.
5. Enumerar i relacionar les característiques i les funcions del llenguatge humà.
6. Identificar i diferenciar els processos de representació del coneixement.
7. Identificar les diferents hipòtesis sobre la interacció del llenguatge i el pensament en la cognició humana i contrastar-les.
8. Identificar les principals característiques dels enfocaments teòrics en l'estudi de l'aprenentatge associatiu, la memòria i la psicolingüística, i distingir textos de diferents autors d'acord amb aquestes característiques.
9. Identificar, descriure i relacionar les diferents fases del processament del llenguatge natural.
10. Presentar un informe de les destreses i les habilitats desenvolupades en la resolució de problemes concrets.
11. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
12. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
13. Reconèixer i analitzar de manera crítica la metodologia experimental i observacional en estudis de psicolingüística, els dissenys escollits, les variables de mesura i la interpretació dels resultats.
14. Treballar en equip.
15. Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.

Continguts

Bloc temàtic 1:

1. Pensament: Aspectes fonamentals
  - 1.1. Definició de pensament
  - 1.2. Funcions del pensament
  - 1.3. Els dos sistemes de pensament
2. Judicis i presa de decisions
  - 2.1. Judici
    - 2.1.1. Definició i aspectos normatius
    - 2.1.2. Heurístics i Biaixos
  - 2.2. Presa de decisions
    - 2.2.1. Teories racionals en la presa de decisions (SEU i MAT)
    - 2.2.2. Problemes amb les teories racionals en la presa de decisions
    - 2.2.3. Teoria prospectiva i Emmarcament de les decisions
2. Raonament deductiu
  - 3.1. Definició de raonament deductiu
  - 3.2. Raonament categòric
    - 3.2.1. Definició i aspectes normatius
  - 3.2.2. Errors formals i raonament amb contingut
  - 3.2.3. Els models mentals
    - 3.3. Raonament Proposicional
      - 3.3.1. Definició i aspectes normatius
      - 3.3.2. Raonament amb condicionals i bicondicionals
      - 3.3.3. Raonament amb disjuncions
4. Procesos inductius
  - 4.1. Definició, característiques i tasques
  - 4.2. Conceptes i categories
    - 4.2.1. Conceptes: Definició i funcions
    - 4.2.2. Conceptes Lògics i Naturals
      - 4.3. Inducció de regles i comprovació d'hipòtesis
        - 4.3.1. Definició i aspectes normatius
        - 4.3.2. Estratègies analítiques en l'aprenentatge discontinu de regles
          - 4.4. Causalitat i raonament contrafactual

- 4.4.1. Definició de causalitat i aspectes normatius
- 4.4.2. La força causal: necessitat i suficiència
- 4.4.3. El raonament contrafactual: Definició i característiques
- 4.5. Raonament analògic

Bloc temàtic 2:

- 1. Com entenem el llenguatge des de la Psicologia Cognitiva
- 2. Processament del llenguatge
  - 2.1. Comprensió del llenguatge
    - 2.1.1. Percepció de la parla en nadons i en adults
    - 2.1.2. Com reconeixem i emmagatzemem les paraules
    - 2.1.3. Processament sintàctic: l'estructura del llenguatge
  - 2.2. Llenguatge i comunicació
    - 3.2.1. Pragmàtica del llenguatge en funcionament
    - 3.2.2. Comprensió i producció del discurs
  - 2.3. Producció del llenguatge
- 3. Aproximacions teòriques a la psicolingüística
  - 3.1. Adquisició del llenguatge humà: innatisme versus aprenentatge
  - 3.2. Llenguatge i cognició: el llenguatge, és una capacitat cognitiva independent de la resta?
  - 3.3. Llenguatge humà i comunicació animal: dues versions del mateix fenomen?

Metodologia

En aquesta assignatura proposem diferents activitats basades en metodologies d'aprenentatge actiu centrades en l'estudiant. D'aquesta forma es perfila un plantejament "híbrid" en el que combinem tècniques didàctiques tradicionals amb altres recursos encaminats a fomentar l'aprenentatge significatiu i cooperatiu.

Nota: La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries. L'equip docent detallarà a través de l'aula moodle o el mitjà de comunicació habitual el format presencial o virtual/on-line de les diferents activitats dirigides i d'avaluació, tenint en compte les indicacions de la facultat en funció del que permeti la situació sanitària.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
D1. Classes teòrico-pràctiques (Grup 1/1)	36	1,44	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9
D2. Pràctiques en grup petit (14h laboratori i 2h seminari) i en grup mig	20	0,8	1, 2, 3, 4, 5, 9, 10, 13, 14,

(4h aula)			15
Tipus: Supervisades			
S1. Exercicis autoavaluatius	20	0,8	1, 3, 5, 6, 9
S2. Tutories	10	0,4	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14
Tipus: Autònomes			
A1. Lectura, estudi i autoaprenentatge	115	4,6	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9
A2. Recerca d'informació	10	0,4	1
A3. Elaboració de documents	10	0,4	10

Avaluació

L'avaluació d'aquesta assignatura es realitza de forma continuada. L'avaluació té una clara funció formativa.

Les competències d'aquesta assignatura seran avaluades mitjançant: informes individuals, de grup, i proves escrites.

Les evidències d'aprenentatge que haurà de lliurar l'estudiant faran referència als continguts i competències treballats en les classes teòrico-pràctiques, i a les competències treballades a pràctiques.

El sistema d'avaluació s'organitza en 4 evidències, cada una de les quals tindrà assignat un pes específic en la qualificació final:

Evidència 1: Informe de pràctiques de pensament (bloc temàtic 1) (15%) (setmanes 3, 4, 5 i 7). Els informes són individuals o en grup depenent de la pràctica.

Evidència 2: Prova escrita de pensament (bloc temàtic 1) (35%) (1er període avaluatiu)

Evidència 3: Informe de pràctiques llenguatge (bloc temàtic 2) (15%) (setmanes 12, 13, 14 i 15). Els informes són individuals.

Evidència 4: Prova escrita de llenguatge (bloc temàtic 2) (35%) (2on període avaluatiu)

Assignatura superada:

L'assignatura està superada quan l'estudiant obté una nota igual o superior a 5 i té superades almenys dues de les quatre evidències d'aprenentatge programades.

En cas de no assolir aquests requisits (no haver superat com a mínim dues de les quatre evidències) la nota màxima que es pot obtenir és de 4 punts.

Recuperació:

L'estudiant podrà optar a recuperació si (a) al llarg de l'avaluació continuada ha realitzat evidències amb un pes igual o superior a dos tercers parts de la qualificació total de l'assignatura, i (b) al final del procés d'avaluació continuada té una nota igual o superiora 3,5 punts i menor de 5 punts.

L'equip docent de l'assignatura decidirà, en funció de les evidències no superades de cada estudiant, quina o quines li cal recuperar.

La recuperació consistirà en una prova (o diverses proves en cas de recuperació de diverses evidències) per demostrar que es tenen els continguts mínims que calen per aprovar l'assignatura. La qualificació obtinguda a la prova de recuperació substituirà a la de la prova escrita recuperada. La nota final de l'assignatura es recalcarà a partir d'aquesta/es nota/es.

La nota màxima que es pot obtenir en l'assignatura, en cas de superar la recuperació, serà Aprovat (5).

Assignatura 'no avaluable': Un/a estudiant que hagi lliurat evidències d'aprenentatge amb un pes igual o superior a 4 punts (40%) no podrà constar en actes com a "no avaluable".

Alumnes de segona matricula: Aquesta assignatura no preveu cap prova de síntesi per als alumnes de segona matricula, o més.

Enllaç a les pautes d'avaluació de la facultat:

<https://www.uab.cat/web/estudiar/graus/graus/avaluacions-1345722525858.html>

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
EV1. Informes de pràctiques del bloc temàtic 1 (pensament)	15%	0	0	1, 3, 4, 10, 14, 15
EV2. Prova escrita del bloc temàtic 1 (pensament)	35%	2	0,08	1, 2, 3, 6, 11, 12
EV3. Informes de pràctiques del bloc temàtic 2 (llenguatge)	15%	0	0	2, 5, 9, 13, 15
EV4. Prova escrita del bloc temàtic 2 (llenguatge)	35%	2	0,08	5, 7, 8, 9, 11, 12, 13

Bibliografia

Bibliografia fonamental:

Manktelow, K. (2012). *Thinking and reasoning: An introduction to the psychology of reason, judgement and decision making*. Psychology Press.

Soler, O. (coord.) (2006). *Psicologia del Llenguatge*. Barcelona: EdiUOC.

Bibliografia complementària:

Belinchón, M., Igoa, J.M. y Rivièrè, A. (1996). *Psicología del lenguaje: Investigación y Teoría*. Madrid: Trotta.

Berko, J. y Bernstein, N. (1999). *Psicolingüística*. Madrid: McGraw-Hill.

Bruning, R.H., Schraw, G.J., Norby, M.N. y Ronning, R.R. (2005). *Psicología cognitiva y de la instrucción*. Madrid: Prentice Hall.

Carreiras, M. (1997). *Descubriendo y procesando el lenguaje*. Madrid: Trotta.

Carretero, M. y Asensio, M. (coords.) (2004). *Psicología del pensamiento*. Madrid: Alianza Editorial.

Carroll, D. W. (2006) *Psicología del lenguaje*. Madrid: Thomson-Paraninfo (Trad. de l'original: Psychology of Language).

Cortès-Colomé, M. (2016). *Psicología de la comunicación lingüística*. Madrid: Síntesis.

Costa, A. (2017). *El cerebro bilingüe. La neurociencia del lenguaje*. Barcelona: Debate.

- Cuetos, F., González, J., y de Vega, M. (2015). *Psicología del lenguaje*. Madrid: Editorial Médica Panamericana.
- DeBono, E. (1997). *Aprende a pensar por ti mismo*. Barcelona: Paidós.
- Espino Morales, O.G. (2004). *Pensamiento y razonamiento*. Madrid: Pirámide.
- Fernández, J., Pintanel, M., Chamarro, A. (2008, 2a ed.) *Manual de Psicología del pensament*. Bellaterra, Barcelona: Servei de Publicacions, Universitat Autònoma de Barcelona.
- Gabucio, F. (coord.) (2005). *Psicología del pensamiento*. Barcelona: Ediuoc.
- Garnham, A. i Oakhill, J. (1996). *Manual de Psicología del Pensamiento*. Barcelona: Paidós.
- Harley, T.A. (2013). *Psicología del lenguaje*. McGraw-Hill (Trad. i Ed. revisada de l'original: Psychology of Language).
- Hillix, W.A. i Rumbaugh, D. (2003). *Animal bodies, human minds. Ape, dolphin, and Parrot language skills*. Dordrecht: Kluwer.
- Kahneman, D. (2012). *Pensar rápido, pensar despacio*. Barcelona: Debate.
- Mariscal, S. i Gallo, M. P. (2014). *Adquisición del lenguaje*. Madrid: Síntesis.
- Mayer, R.E. (1986). *Pensamiento, resolución de problemas y cognición*. Barcelona: Paidós.
- Pinker, S. (1995). *El instinto del lenguaje. Cómo crea el lenguaje la mente*. Madrid: Alianza (Psicología Minor)
- Pozo, J.I. (1989). *Teorías cognitivas del Aprendizaje*. Madrid: Morata.
- Puente, A. (2003). *Cognición y aprendizaje: fundamentos psicológicos*. Madrid: Pirámide.
- Saiz, C. (2002). *Pensamiento crítico: Conceptos básicos y actividades prácticas*. Madrid: Pirámide.
- Serra, M. (2013). *Comunicación y Lenguaje. La nueva neuropsicología cognitiva, I*. Barcelona: Universitat de Barcelona.
- Serra, M., Serrat, E., Solé, M. R., Bel, A. y Aparici, M. (2000). *La adquisición del lenguaje*. Barcelona: Ariel.
- Tubau, E. (Coord.) (2005). *Intuició, raonament i control de l'acció*. Barcelona: Publicacions i edicions. Universitat de Barcelona.
- Vega, M. (1984). *Introducción a la Psicología cognitiva*. Madrid: Alianza.
- Vega, M. de y Cuetos, F. (coord.) (1999). *Psicolingüística del Español*. Madrid: Trotta.